

dvau, tasyānte *parpatādis*, tadupari pathitau *pippalīmūlakādi* । *Śālmalyādi-prabhadrādikam*, atha *karavīrādir āmrādir* anyas, tad agre *chandanaādis*, tadanu nigaditah komalah *kānchanādiḥ* ॥ 21 ॥ *Pānīya-kshīra-dhānyādikam* anugaditam *mānsa-māmushyakādi*, *sinhādiḥ* syād, *gadādis*, tadanu bhavati *sattvādhiko*, *miṣṛako* 'nyaḥ । *Ekārthādis*, tad etaiḥ satatavirachitaiḥ prātibhonommesha-sargam vargair āsādyā vaidyo nijamatahṛidaye vistaram niṣchinotu ॥ 22 ॥

Kāsmīreṇa कपर्दिपादकमलद्वन्द्वार्चितोपार्जित-

श्रीसौभाग्ययशःप्रतापपदवीधाम्ना प्रतिष्ठापिता ।

सेयं श्रीनरसिंहनामविदुषा स्वैर्वैद्यविद्यास्थिति-

प्रीत्या प्राप्तसुवर्णराजिरचना चित्रोज्ज्वला पीठिका ॥ २३ ॥

अन्यत्र विद्यमानत्वादुपयोगानवेक्षणात् ।

वृथाविस्तरभीत्या च नोक्तो गुणगणो मया ॥ २४ ॥

॥ इति ग्रंथसंस्तवनं ॥

Liber, in capita tria et viginti divisus, primum synonyma, deinde virtutes medicinales singularum rerum, velut plantarum et metallorum, proponit. Voces vernaculae hic illic singulis versibus praefixae, auctore ipso teste, aut Karnāticae aut Mahraticae sunt.

1. anupādivarga fol. 4^a; 2. dharanyādivarga 6^b; 3. guḍūchyādivarga 11^b; 4. śatāhvādivarga 17^b; 5. parpatādikah kshudrakshupavarga 22^a; 6. pippalyādivarga 30^b; 7. mūlakādivarga 37^a; 8. śālmalyādivarga 42^b; 9. prabhadrādivarga 47^b; 10. karavīrādivarga 54^b; 11. āmrādivarga 65^a; 12. chandanaādivarga 71^b; 13. suvarnādivarga 81^b; 14. pānīyādivarga 89^a; 15. kshīrādivarga 95^b; 16. bhojyavarga 100^b; 17. mānsavarga 104^a; 18. manushyādivarga 107^b; 19. sinhādivarga 113^b; 20. gadādivarga 118^a; 21. sattvādivarga 122^b; 22. miṣṛakavarga 125^b; 23. ekārthādivarga 133^b.

In fine haec subscriptio legitur: इति काश्मीरमंडलप्रसिद्धावसतिश्रीमदसिद्धगुहाक्षास्थानस्थितश्रीनंदिसिद्धोटाप्रसिद्धमहिमानंदश्रीसोमानंदश्चाचार्यवंशोद्भवचतुर्दशविद्याविनोदपरिणतसमागमद्विजयैराग्ययोग्यश्रीपरमहंसजगद्विज्ञानतिमिरमार्तदश्रीचंडेश्वरायपरनामधेयश्रीराजराजेंद्रगिरिश्रीपादपद्मसर्वशास्त्रमकरंदामोदमुदितसद्वैद्यविद्याविशारददासविशारदमानसंहितारिधुरंधरनानाधनाग्रहणसत्त्वगुणसहजश्रीमदीश्वरसूरिसूनुश्रीमदमृतेशानंदचरणारविंदमकरंदोदितश्रीनरहरिपंडितविरचिते निर्घटुराजापरपथीयवत्यभिधानचूडामणौ चैकार्षीद्यभिधानस्त्रयोविंशो वर्गः ॥ २३ ॥

De codice Havniensi cf. Westergaard, p. 105.

Codex hoc seculo ineunte parum accurate exaratus est. (WILSON 297.)

766, 767.

Volumina duo. Lit. Devan. Charta Ind. Long. 11. Lat. 8. Vol. I. foll. 267, II. foll. 134.

His codicibus index alphabeticus ad *Naraharis Nighanturājam* continetur. Isque ita constitutus est, ut rerum nominibus vulgatissimis synonyma omnia, necnon nuncupatio vulgaris, rarioribus vocabulum solenne adscriptum sit. In fine priorum vires medicae, a Narahari materiis singulis tributae, enumerantur. Incipit:

अंकुर (वीजस्य प्ररोहः अंकुर इति लोके प्रसिद्धः) अंकुरः उद्भेदः प्ररोहः अंकुरः ॥ अर्क्षपत्रः आदित्यपत्रः ॥ अर्क्षभक्ता आदित्यभक्ता ॥ अर्क्षकान्ता आदित्यभक्ता ॥ अर्क्षहिता आदित्यभक्ता ॥ अर्क्षवेधं तालीसपत्रं ॥ अंकोठः (वृक्षविशेषः डेला इति ख्यातः) अंकोठः कोठरः रेची गूढपत्रः निकोचकः गुप्त्रस्नेहः पीतसारः मदनः गूढवल्लिकाः पीत ताम्रफलः दीर्घकीलः गुणाढ्यकः कोलकः लेवकर्णः गंधपुष्पः रोचनः विशानः तैलगर्भः । अंकोठः कटुकः स्निग्धो विषलूतादिदोषनुत् । कफानिलहरः सूतशुद्धिकृद्रेचनीयकः १॥

Accurata alphabeti observatio desideratur. Volumen prius inde ab अंकोठ ad नेपालनिंव, alterum a नेपालिका ad रक्तक procedit, literarum R—H index deest.

Haec volumina anno 1813 exarata sunt. (WILSON 287, 288.)

768.

Opuscula varia. Lit. Devan. Charta Ind. Foll. 215. Long. 9. Lat. 4.

Foll. 1—30. Linn. 6, 7. *Vṛiksháyurvedas*, de arborum cultu libellus, disticha 325. continens, a *Surapāla*, Bhīmāpālae regis ministro, compositus. Incipit: पुंसां सर्वसुखैकसाधनकंयाः सौंदर्यगर्वोद्भुरक्रीडालोलविलासिनीजनमनस्फीतप्रमोदावहाः । गुंजद्वंगविनिद्रपंकजभवस्फारोल्लसद्दीधिकायुक्ताः संति गृहेषु यस्य विपुलारामा स पृथ्वीपतिः ॥ ॥ नवं वयो हारि वपुद्वरांगनाः सखाः कलावितकलवल्लकींखनः । वनानि सर्वं विफलं सुखैखिनो विना विहारोपवनानि भूपतेः २ शास्त्राणि तावद्वेलोक्य मया मुनीनामर्थः स एव गदितः परमात्म । एवं विलोक्य लिखितं च विचारयंतः संतः स्वभावसरलं मुदमामुवंतु ३॥

1. distt. 3—23. *tarumahimā*, de praemiis futuris eorum, qui arboribus plantandis curam impendant. Incipit: बहुभिः किं वने जातैर्वरेकः पथि तरुयत विश्राम्यते जनैः ॥ ४ ॥ वरं भूमिरुहाः पंच न तु कोष्ठरुहा दश । पत्रैः पुष्पैः फलैस्तोयैः कुर्वति पितृतर्पणं ॥ ५ ॥ दशकूपसमा वापी दशवापीसमो ह्रदः । दशह्रदसमः पुत्रो दशपुत्रसमो द्रुमः ॥ ६ ॥ क्रीडारामं तु यः कुर्यादुद्दामफलसंकुलं । देवकव्याप्सरोयक्षैर्वसेन्नतं युगतयं ॥ ७ ॥ 2. distt. 24—34. *subhāsubhalakṣhaṇāni*, quibus aedificii regionibus quae nam arbores cum fausto omine educandae sint, docetur. Incipit: गृहस्य पूर्वदिग्भागे न्यग्रोधः सर्वकामिकः । उदुंबरस्तथा याम्ये वारुण्यां पिप्पलः शुभः ॥ ३४ ॥ प्रक्षश्चोन्नरतो वन्यो विपरीतांस्तु वर्जयेत् ॥ २५ ॥ वर्जयेत्पूर्वतोऽश्वात्तं प्रक्षं दक्षिणतो गृहे । पश्चिमे चैव